

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

BIS-NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- **Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de plaatsing van digitale meters, de wijziging van enkele premies, de wijziging van artikel 7.9.2/0/16 en de oprichting van een online platform voor het faciliteren van tegemoetkomingen ter bevordering van het rationeel energiegebruik, het rationeel energiebeheer en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen**
- **Derde principiële goedkeuring met het oog op adviesvraag aan de Raad van State**

Samenvatting

Dit besluit voorziet in de verlenging van de verhoogde premie voor nieuw geplaatste isolatie aan de buitenkant van een buitenmuur of dak- of zoldervloerisolatie in combinatie met de verwijdering van asbest. De premie wordt verlengd voor eindfacturen vanaf 1 januari 2021 en aanvragen ingediend tot en met 31 december 2025. Ook de verhoogde premie voor de plaatsing van zonnepanelen in combinatie met het verwijderen van asbest wordt verlengd. Daarnaast wordt bepaald dat de sloop- en heropbouwpremie structureel wordt verlengd voor wie niet in aanmerking komt voor de federale BTW-verlaging.

De premie voor de plaatsing van PV-installaties, de PV-premie, wordt stopgezet voor PV-installaties die in dienst worden genomen vanaf 1 januari 2024. Aanvragen voor deze premie kunnen weliswaar nog worden ingediend ten laatste tot en met 31 maart 2024. De stopzetting van de PV-premie zal wellicht eind 2023 leiden tot een grote toename van het aantal PV-installaties, waardoor het niet altijd mogelijk zal zijn om binnen de vooropgestelde termijn van negentig dagen een digitale meter te plaatsen. In dat opzicht wordt voorgesteld om deze termijn van negentig dagen voor aanmeldingen tot 31 januari 2024 te verhogen naar honderdtachtig dagen. Er worden een aantal aanpassingen gedaan om ervoor te zorgen dat het nog steeds mogelijk is om, na het afschaffen van de PV-premie, een Mijn VerbouwLening af te sluiten voor de investering in PV-panelen.

Voorliggend ontwerpbesluit voorziet in de mogelijkheid dat de ontleners van de Mijn VerbouwLening zelf de Mijn VerbouwPremie zullen kunnen aanvragen en aanwenden als vervroegde terugbetaling van de lening, in plaats van dat dit wordt uitgevoerd door de energiehuizen.

Omwille van het feit dat momenteel een ontwerpbesluit het regelgevende proces doormaakt waarbij het VEKA belast wordt met de behandeling en verwerking van de aanvragen van de 'inkomensgebonden' EPC-labelpremie in het kader van het unieke loket, wordt de inwerkingtreding

van de bij het besluit van 16 juni 2023 doorgevoerde aanpassingen van de EPC-labelpremie uitgesteld tot een nader door de minister te bepalen datum.

Tot slot regelt dit besluit ook de oprichting van een platform om de aanvraag en controle van verschillende doelgroepgerichte maatregelen, waaronder de kortingsbon voor energiezuinige huishoudtoestellen, de gratis energiescan voor huishoudelijke afnemers, en de Mijn VerbouwBegeleiding, te faciliteren. Via dit platform worden gegevens uit verschillende administratieve databanken opgehaald, die nodig zijn om de ontvankelijkheid van een aanvraag na te gaan.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Omgeving

BELEIDSVELD: Energie

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 31 mei 2023 verkregen.

Het wetgevingstechnisch en taaladvies nr. 2023/207 werd op 2 juni 2023 bekomen.

De Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, heeft zijn akkoord gegeven op 3 juli 2023.

De Vlaamse minister, bevoegd voor de bestuurszaken, heeft zijn akkoord gegeven op 5 juli 2023.

C. EERSTE PRINCIPIËLE GOEDKEURING

De Vlaamse Regering hechtte in vergadering van 7 juli 2023 haar eerste principiële goedkeuring¹ aan het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de oprichting van een online platform voor het faciliteren van tegemoetkomingen ter bevordering van het rationeel energiegebruik, het rationeel energiebeheer en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen, en gelastte de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, om over het ontwerpbesluit het advies van de VTC en de Gegevensbeschermingsautoriteit in te winnen.

De Vlaamse Toezichtscommissie (VTC) bezorgde op 12 september 2023 haar advies nr. 2023/088.

Op de zitting van 29 september 2023, besliste het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit om voor voorliggend ontwerpbesluit te verwijzen naar het standaardadvies nr. 65/2023 van 24 maart 2023 betreffende de redactie van normatieve teksten.

D. TWEEDE PRINCIPIËLE GOEDKEURING

De Vlaamse Regering hechtte in vergadering van 13 oktober 2023 haar tweede principiële goedkeuring² aan het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de oprichting van een online platform voor het faciliteren van tegemoetkomingen ter bevordering van het rationeel energiegebruik, het rationeel energiebeheer en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen, en gelastte de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, om over het ontwerpbesluit het spoedeisend advies van de VREG in te winnen.

¹ Zie VR 2023 0707 DOC.0898/1BIS

² Zie VR 2023 1310 DOC.1345/2BIS

2 **BESPREKING ADVIES VLAAMSE REGULATOR VOOR DE ELEKTRICITEIT- EN GASMARKT**

Op 23 oktober 2023 werd het advies (ADV-2023-08) van de VREG verkregen. Het advies gaat als bijlage 2.

De VREG gaat in op verschillende aspecten van het ontwerp.

- **Wijziging aan de termijn voor de plaatsing van een digitale meter bij aanmelding van PV-installaties**

De VREG stelt in zijn advies dat het nog af te wachten is of de stopzetting van de PV-premie zal leiden tot een grote toename van het aantal te plaatsen zonnepanelen. Niemand kan uiteraard de toekomst voorspellen maar dat neemt niet weg dat reeds vandaag al een zeer sterke toename in installaties te bemerken valt. Waar er over heel 2021, 42 907 PV-installaties zijn geplaatst < 10 kVA, liep dit op tot 117 556 installaties in 2022 en reeds 100 905 installaties tot eind september 2023. Het aantal geplaatste installaties ligt in stijgende lijn en zo ook de noodzaak om bij elke installatie tijdig een digitale meter te plaatsen. Zoals de VREG opmerkt wordt vandaag Fluvius al geconfronteerd met moeilijkheden om in alle gevallen tijdig een digitale meter te plaatsen. Naast de plaatsingen van digitale meters met eigen technici, beschikt Fluvius ook over meerjaren-raamcontracten voor de plaatsing van digitale meters. De gegunde aannemers zijn er echter niet allen op voorzien om meer complexe operaties uit te voeren zoals een aanpassing aan de aansluiting of een wijziging of aanpassing van de meterlocatie. Voor sommige van deze operaties zijn specifieke vakbekwaamheden noodzakelijk waarover niet alle technici beschikken. Dit maakt het niet altijd mogelijk om stop-en-go-effecten in de markt te absorberen. De VREG stelt dat de gevallen waarvoor de plaatsingstermijn wordt verlengd tot honderdtachtig dagen, kennelijk te ruim omschreven zijn. De VREG kan hierin worden gevolgd: deze verlenging van de plaatsingstermijn geldt niet in geval van een loutere vervanging van een analoge elektriciteitsmeter door een digitale elektriciteitsmeter. Het besluit werd in die zin verduidelijkt.

Wat betreft de marktwerking, klopt het natuurlijk dat best zo snel mogelijk een digitale meter geplaatst wordt na aanmelding van een nieuwe decentrale productie-installatie. Anderzijds kennen we al vele jaren een marktwerking met teruggedraaiende tellers en bleek dit niet het grootste probleem. De vraag kan gesteld worden of het deze bepaling is die problematisch is dan wel het opzet van de marktwerking zelf voor de toewijzing van energievolumes aan de toegangshouders en aan de netgebruikers met wie ze een contractuele relatie hebben.

Er kan nog op gewezen worden dat in veel gevallen de nieuwe prosumant niet staat te springen om zijn analoge meter vervangen te zien door een digitale meter en dus vaak geen vragende partij is om zo snel mogelijk een digitale meter te krijgen. Indien dat wel het geval is, kan de prosumant steeds een digitale meter 'op aanvraag' verzoeken en zal deze overeenkomstig artikel 3.1.55. van het Energiebesluit binnen de dertig werkdagen gratis geplaatst worden.

Tot slot, het is niet omdat de netbeheerder een termijn van 180 dagen krijgt dat ze deze ook volledig moet benutten. Het spreekt voor zich dat waar een plaatsing van een digitale meter reeds vroeger kan, deze ook vroeger zal geplaatst worden.

Het advies van de VREG om de gevallen waarvoor de plaatsingstermijn wordt verlengd tot 180 dagen te schrappen, wordt dan ook niet gevolgd.

De VREG stelt dat artikel 1 van het ontwerpbesluit niet anders kan worden begrepen dan dat de erin bepaalde verlenging van de plaatsingstermijn tot 180 dagen en de schorsing van de plaatsingstermijn in hoofde van de netbeheerder, slechts van toepassing zijn op nieuwe

decentrale productie-installaties, bijkomende installaties of uitbreidingen van bestaande installaties die worden aangemeld vanaf de datum van publicatie van het definitief goedgekeurde besluit in het Belgisch Staatsblad. De stelling van de VREG is correct. Er is geen wijziging aan het ontwerpbesluit nodig.

Bij artikel 12 merkt de VREG op dat dit feitelijk terugwerkende kracht heeft ten aanzien van nieuwe decentrale productie-installaties die zijn aangemeld in de periode vanaf 1 september 2023 tot de datum van publicatie van het definitief goedgekeurde besluit in het Belgisch Staatsblad. Het verlenen van terugwerkende kracht aan besluiten is evenwel toegelaten wanneer met de ontworpen regeling voordelen worden toegekend. In dit geval wordt met de bijkomende verlenging van de termijn tot 180 dagen een voordeel toegekend aan de netbeheerder, die door de sterke toename in de plaatsing van PV-installaties moeilijkheden kan ondervinden om bij nieuwe prosumënten binnen de 90 dagen een digitale meter te plaatsen. Zoals reeds aangehaald, zijn prosumënten trouwens doorgaans geen vragende partij om snel een digitale meter te krijgen. Indien zij dit toch zouden wensen, kunnen zij steeds om een digitale meter 'op aanvraag' verzoeken overeenkomstig artikel 3.1.55 van het Energiebesluit, die een gratis plaatsing binnen dertig werkdagen voorziet.

- **Wijzigingen aan de premies**

De VREG merkt op dat de meerkost van de wijzigingen aan de premies telkens wordt opgevangen binnen de beschikbare middelen of dat er extra budget voorzien wordt op de middelenbegroting, waardoor de voorliggende wijzigingen aan de premies in principe geen impact hebben op de distributienettarieven in Vlaanderen maar dat er wel een impact kan ontstaan in het geval de beschikbare middelen niet zouden volstaan.

Sinds 2003 worden, in uitvoering van het Elektriciteitsdecreet, later in uitvoering van het Energiedecreet, door de Vlaamse Regering aan de elektriciteitsdistributienetbeheerders REG-openbaredienstverplichtingen opgelegd. Deze verplichtingen werden in de loop der jaren een aantal keren bijgesteld. Het algemene principe is dat de kosten van deze REG-openbaredienstverplichtingen, geregeld in titel VI, hoofdstuk IV van het Energiebesluit van 19 november 2010, opgelegd aan de elektriciteitsdistributienetbeheerders en de beheerders van het plaatselijk vervoernet via de nettarieven worden doorgerekend in de elektriciteitstarieven, als 'financiële openbare dienstverplichtingen' zoals vermeld in artikel 6.4.1/12 van het Energiebesluit van 19 november 2010.

In afwijking van het algemene principe van doorrekening in de tarieven, wordt door de Vlaamse overheid tot op een bepaalde hoogte tussengekomen in de kosten gemaakt door de elektriciteitsdistributienetbeheerders. Het was en is daarbij de uitdrukkelijke bedoeling van de Vlaamse Regering om de distributienettarieven, als gevolg van de REG-openbaredienstverplichtingen, zoveel mogelijk te ontlasten. De uitbetaling van vergoedingen aan de netbeheerders voor de uitvoering van deze verplichtingen wordt geregeld in artikel 6.4.1/12 van het Energiebesluit.

De huidige Vlaamse Regering engageert zich om de kosten verbonden aan de REG-openbaredienstverplichtingen in de energiefactuur niet te laten stijgen boven het gemiddelde van de afgelopen 5 jaar (80,6 miljoen euro). Opdat de energiefactuur in 2022, 2023 en 2024 en potentieel ook nog in 2025 wordt ontlast, nam de Vlaamse Regering de duidelijke beslissing in 2021 (VV006) en 2022 (VV001-2-3 en 8) om de relancemiddelen vast te leggen en in de jaren erna de nodige vereffeningsmiddelen te voorzien voor de vergoeding van de premies die betrekking hebben op:

- VV006: de premies voor de energiegerelateerde delen van de Mijn VerbouwPremie (dakisolatie/dakrenovatie met isolatie, muurisolatie/muurrenovatie met isolatie, vloerisolatie/vloerrenovatie met isolatie, hoogrendementsglas met/zonder buitenschrijnwerk en hernieuwbare energie) in residentiële gebouwen. De compensatie van uitgaven van de elektriciteitsdistributienetbeheerders voor deze REG-ODV's voor residentiële gebouwen in 2022 tot en met 2024 bedraagt maximaal

van 180 miljoen euro, vastgelegd op het Energiefonds (begrotingsartikel QE0-1QEE4KG-WT).

- o VV001-2-3-8: De meerkost van de premies voor investeringen met eindfactuur in 2021 en 2022 in geval van gelijktijdige asbestverwijdering bij de isolatie van het dak of de buitenmuur langs de buitenzijde ten belope van maximum 46,2 miljoen euro (waarvan 23,2 miljoen euro voor residentiële gebouwen (VV002 en VV003) en 23 miljoen euro voor niet-residentiële gebouwen (VV001)) en 25,35 miljoen euro voor de EPC-labelpremie (VV008), worden gefinancierd uit de algemene relanceprovisie met vastlegging van deze middelen in 2022 op het Energiefonds (begrotingsartikel QE0-1QEE4KG-WT).

De VREG stelt in zijn advies dat deze wijzigingen aan de premies ook kunnen leiden tot extra kosten voor de administratieve behandeling door de elektriciteitsdistributienetbeheerders. Deze kosten worden niet vergoed door de Vlaamse overheid. In de tariefmethodologie 2021-2024 worden deze kosten als endogene kosten beschouwd en op overeenkomstige wijze verrekend in de distributienettarieven.

Voor de maatregelen waarvoor in het ontwerp wijzigingen aan de premievoorwaarden worden voorgesteld, gaat dit enkel op voor de wijziging aan artikel 6.4.1/5/2, §3, gezien alle andere wijzigingen betrekking hebben op premies die worden aangevraagd via het unieke loket, waarvoor de ICT-kosten voor ontwikkeling en onderhoud niet ten laste van de elektriciteitsdistributienetbeheerders vallen³. Hier geldt wel dat de wijzigingen een permanente verlichting van de nettarieven inhouden. De wijzigingen hebben geen impact op de complexiteit of het volume van de dossierbehandeling, dewelke niet enkel door Fluvius maar ook door dossierbehandelaars van Wonen in Vlaanderen wordt opgenomen. De wijziging aan artikel 6.4.1/5/2, §3 is van die beperkte aard en omvang, dat de impact ervan op de administratieve dossierbehandeling door Fluvius te verwaarlozen is.

- **Oprichting van een online platform voor het faciliteren van bepaalde tegemoetkomingen**

De VREG stelt in zijn advies dat het behandelen van premie-aanvragen geen kerntaak is van de netbeheerder of zijn werkmaatschappij, en verwijst daarbij naar eerdere adviezen met betrekking tot de kerntaken van de netbeheerders (ADV-2023-04 en ADV-2023-02). Er wordt daarbij ook verwezen naar artikel 31, lid 19 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn, die de mogelijke activiteiten die netbeheerders uitoefenen naast hun kernactiviteiten sterkt inperkt. Ook wordt aangehaald dat conform artikel 4.1.8/6 van het Energiedecreet distributienetbeheerders enkel die activiteiten kunnen verrichten die vermeld zijn in het Energiedecreet en de bijbehorende uitvoeringsbesluiten en vermeld in verordening (EU) 2019/943. De VREG oordeelt dat de nieuwe taken die krachtens het ontwerpbesluit worden voorzien, geen (reeds) in het Energiedecreet en bijbehorende uitvoeringsbesluiten vermelde activiteiten zijn.

Voor de maatregelen waarvoor het ontwerpbesluit taken voor Fluvius beschrijft, de huishoudelijke energiescans en de kortingsbonn op energiezuinige huishoudtoestellen, is de redenering die de VREG in het advies opbouwt slechts gedeeltelijk terecht. Krachtens artikel 7.5.1 van het Energiedecreet kan de Vlaamse Regering, na advies van de VREG, de netbeheerders openbaredienstverplichtingen opleggen inzake programma's ter bevordering van het rationeel energiegebruik. Op basis van deze rechtsgrond zijn in het verleden onder meer voornoemde maatregelen, na advies van de VREG, tot stand gekomen en vandaag voor onbepaalde duur van toepassing.

Concreet wilt dit zeggen dat vandaag de dag de aanvragen voor de kortingsbonnen voor energiezuinige huishoudtoestellen en voor de gratis energiescans al integraal worden verwerkt door Fluvius (in uitvoering van de aan hen opgelegde REG-openbaredienstverplichtingen). Het zijn enkel de voorwaarden die het recht openen op de

³ VR 2021 0907 VV 0107/IBIS

kortingsbon voor energiezuinige huishoudtoestellen en de gratis energiescan voor huishoudelijke afnemers, vermeld in de artikelen 6.4.1/4 en 6.4.1/8 van het Energiebesluit van 19 november 2010 (hierna: het Energiebesluit), die werden gewijzigd naar de inkomensvoorwaarden, vermeld in het artikel 6.4.1/6/3 van het Energiebesluit van 19 november 2010, zoals gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juni 2023. Deze inkomensvoorwaarden zullen van kracht worden van zodra het voormelde platform operationeel is. Deze operationalisering zal plaatsvinden op een nader door de minister te bepalen datum en uiterlijk op 1 juli 2024.

De oprichting van het beoogde inkomensconsultatieplatform is een eerste stap in een proces om de toekenning van deze twee maatregelen, die momenteel integraal opgelegd zijn aan Fluvius, te verschuiven naar de Vlaamse overheid, in casu het VEKA. Waar het VEKA voorheen enkel de uitbetaling van de gemaakte kosten voor de uitvoering van de maatregelen aan Fluvius op zich nam, komt nu ook het hele luik met betrekking tot de ontwikkeling van het platform, de aanvragen, de behandeling en goedkeuring van de aanvragen als ook de algemene communicatie en informatievertrekking bij het VEKA terecht.

Hieronder wordt een overzicht weergegeven van de toekomstige taakverdeling tussen beide entiteiten:

Fluvius	VEKA
Lijst met winkeliers die kortingsbon aanbieden en energiescanbedrijven up-to-date houden en bezorgen aan VEKA	Ontwikkeling hosting, technische beheer en ontwikkeling van het inkomensconsultatieplatform
Kortingsbon voor energiezuinige huishoudtoestellen bezorgen aan de rechthebbende	Controle van de toekenningsvoorwaarden (doelgroep, cumul) via het inkomensconsultatieplatform
(laten) Uitvoeren van een gratis energiescan voor huishoudelijke afnemers	Beantwoorden van vragen van burgers en intermediairen
Opleiding uitvoerders van een gratis energiescan voor huishoudelijke afnemers	Behandeling van beroepen tegen de beslissing, onvolledige dossiers en dossiers met gegevens rond handicap
Behandeling aanvragen van de (tijdelijke) kortingsbon voor energiezuinige huishoudtoestellen van de doelgroep klein verbruik	Uitbetaling aan Fluvius
Behandeling aanvragen kortingsbon voor huur van energiezuinige huishoudtoestellen	Communicatie maatregelen
Proactief ter beschikking stellen van gegevens van rechthebbende klanten aan uitvoerders van een gratis energiescan voor huishoudelijke afnemers	
Uitbetaling aan uitvoerders van een gratis energiescan voor huishoudelijke afnemers	

Voor de taken die Fluvius wel nog op zich neemt, wordt, door middel van verdere automatisering en verhoging van de efficiëntie, een substantiële vermindering van het aantal in te zetten medewerkers beoogd. Voor één tijdelijk subtype kortingsbon voor energiezuinige huishoudtoestellen werd gekozen om de verantwoordelijkheid voor het gehele proces bij Fluvius te laten. Het gaat over de kortingsbon “klein verbruik”, die sinds juli 2023 kan worden aangevraagd door huishoudens met een zeer laag elektriciteitsverbruik (< 900 kWh/jaar), die een financieel nadeel ondervinden als gevolg van de introductie van het capaciteitstarief. Deze maatregel is namelijk niet inkomensgebonden en loopt eind 2026 af. Bovendien beschikt Fluvius, op de domiciliegegevens na, zelf over alle gegevens die nodig zijn om de voorwaarden waaraan een aanvraag voor de kortingsbon “klein verbruik” moet voldoen, te controleren.

Zoals hierboven reeds vermeld, dienen deze verschuivingen in rollen en taken gezien te worden als onderdeel van een proces waarbij de Vlaamse overheid stap per stap de taken overneemt die omwille van historische beslissingen toebedeeld werden aan de netbeheerder. We verwijzen hierbij ook naar de gelijkaardige evolutie van de energiepremies die jarenlang volledig onder het beheer van Fluvius zaten en die sinds de invoering van de Mijn VerbouwPremie via het uniek loket worden aangeboden. Beperkingen in capaciteit, zowel op het vlak van personeel als op IT- en technisch vlak, laten echter geen andere keuze dan te opteren voor een geleidelijke verschuiving van taken, waarbij overigens ook de door de jaren heen opgebouwde expertise bij Fluvius gevaloriseerd wordt.

Door de oprichting van het online inkomensconsultatieplatform kunnen de huidige kosten voor de administratieve behandeling van deze aanvragen door de elektriciteitsdistributienetbeheerders mogelijks beperkt dalen, zo stelt de VREG. Dit impliceert echter niet een één-op-één verschuiving van kosten tussen Fluvius en het VEKA. In de tariefmethodologie 2021-2024 worden de kosten voor de administratieve behandeling van premie-aanvragen door de elektriciteitsdistributienetbeheerders als endogene kosten beschouwd en op overeenkomstige wijze verrekend in de distributienettarieven. Een eventuele wijziging van deze kosten kan dus in een toekomstige reguleringsperiode tot gewijzigde distributienettarieven leiden. De impact zal echter uiterst beperkt zijn.

Het klopt dat de impact van dit voorstel op de distributienettarieven heel beperkt zal zijn. Dat neemt niet weg dat de beschreven overgang van de huidige naar de nieuwe situatie bij Fluvius zorgt voor een aanzienlijke absolute kostendaling, aangezien de goedkeuring van de aanvragen voor beide maatregelen integraal wordt overgenomen en behandeld binnen het door het VEKA beheerde inkomensconsultatieplatform. Het VEKA staat in voor de ontwikkeling van dit platform met inbegrip van de volledige financiering ervan, zoals toegelicht in de nota bij de eerste principiële goedkeuring van het ontwerp (VR 2023 0707 DOC.0898/1BIS). De aanpassing van interne systemen van Fluvius is verwaarloosbaar.

Vandaag zet Fluvius voor de uitvoering van de taken die nu samenhangen met de openbaredienstverplichtingen voor de kortingsbon voor energiezuinige huishoudtoestellen en voor de gratis energiescan voor huishoudelijke afnemers 7 voltijdse medewerkers in. Bij de lancering van de geautomatiseerde verwerking van aanvragen, zullen de resterende taken naar schatting kunnen worden uitgevoerd met 0,5 VTE. Zoals beschreven in de nota bij de eerste principiële goedkeuring van het voorliggende ontwerp, zal het VEKA voor de dossierbehandeling ter compensatie vier voltijdse medewerkers inzetten (voor dossierbehandeling voor de kortingsbon voor energiezuinige huishoudtoestellen, de gratis energiescan voor huishoudelijke afnemers en de Mijn VerbouwBegeleiding).

Met betrekking tot de uitwisseling van persoonsgegevens stelt de VREG dat als de netbeheerders en/of hun werkmaatschappij toch betrokken moeten worden bij het behandelen van premie-aanvragen, dit slechts kan op basis van een zeer duidelijk wettelijk kader dat de verantwoordelijkheden en taken van de betrokken partijen aflijnt. In die zin is de VREG van oordeel dat de bepaling in het besluit, die stelt dat het VEKA en Fluvius elk als afzonderlijke verwerkingsverantwoordelijke samen belast zijn met de behandeling en de verwerking van de aanvragen van de specifieke tegemoetkomingen, onvoldoende duidelijk is.

Omwille van deze ontbrekende taakverdeling in het ontwerpbesluit, alsook het ontbreken van de vermelding van de tussenkomen partij bij een beroepsprocedure of wanneer gegevens over personen met een handicap worden verwerkt, is het volgens de VREG onmogelijk voor betrokkenen om te weten tot wie ze zich moeten richten om hun rechten op basis van de AVG uit te oefenen. Ten slotte meent de VREG onmogelijk te kunnen beoordelen of de netbeheerders en/of hun werkmaatschappijen slechts toegang hebben tot gegevens die strikt noodzakelijk zijn voor hun taken. De VREG vermeldt echter wel op basis van lezing van het

ontwerp dat de toekenning en eventuele terugvordering van de tegemoetkomingen als taak wordt toegekend aan Fluvius en dat de controlebevoegdheid bij het VEKA ligt.

We verwijzen voor meer details over de taakverdeling naar de hiervoor opgenomen verduidelijkende passage over de verschuiving van een belangrijk deel van de taken van Fluvius naar het VEKA voor zowel de kortingsbonnen als de energiescans. Wat betreft de opmerking over personen met een handicap, wordt verwezen naar de passage daarover uit de nota bij de eerste principiële goedkeuring voor voorliggend ontwerp.

“De handicap van de persoon namens wie de tegemoetkoming wordt aangevraagd, of van de personen die samenwonen met de persoon namens wie de tegemoetkoming wordt aangevraagd: om te bepalen of de aanvrager of de persoon namens wie de tegemoetkoming wordt aangevraagd in aanmerking komt voor een aangepaste inkomensberekening. Personen met een handicap zullen bij de bepaling van het aantal personen ten laste immers dubbel worden geteld. Het aantal personen ten laste is bepalend voor de toe te passen inkomensgrens, waardoor de verwerking van dit type gegevens noodzakelijk is om redenen van zwaarwegend algemeen belang. Zonder deze gegevens kan aan een aanvrager niet de tegemoetkoming worden toegekend waarop hij of zij recht heeft. Enkel het statuut van de persoon kan worden opgevraagd en verwerkt. Deze regeling is zodoende evenredig met het nagestreefde doel: er wordt in dit kader niet meer opgevraagd dan noodzakelijk, enkel het statuut van de persoon wordt opgevraagd en verwerkt. De vastgestelde handicap van de persoon namens wie de tegemoetkoming wordt aangevraagd, of zijn inwonende gezinsleden wordt opgevraagd en verwerkt conform artikel 9, lid 2, g), van de algemene verordening gegevensbescherming.”

De concrete werkverdeling zal zoals de VREG vraagt en zoals bepaald in het ontworpen artikel 10.1.14, §2, lid 5, worden vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Fluvius krijgt per maatregel enkel toegang tot de persoonsgegevens die noodzakelijk zijn om de aan hen toegewezen taken te kunnen vervullen. Voor de overeenkomst is een ontwerp klaar dat spoedig na de finale goedkeuring van het ontwerpbesluit kan worden ondertekend.

De VREG stelt ook dat het op basis van het ontwerpbesluit niet duidelijk is hoe het voorliggende platform voor de aanvraag en controle van bepaalde maatregelen zich verhoudt tot het uniek loket, zoals beschreven in art. 12.6.1 van het Energiedecreet. Dit loket wordt tevens aangehaald als rechtsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens in het consultatieplatform. Zo worden bijvoorbeeld de categorieën van persoonsgegevens, die in het kader van het online platform worden verwerkt, opgelijst terwijl die al in de hogervermelde bepaling werden opgenomen. Verder worden in beide bepalingen ook verwerkingsverantwoordelijken aangeduid. Het verdient aanbeveling om de link tussen het uniek loket en het online platform te verduidelijken.

De in artikel 12.6.1. van het Energiedecreet vermelde decretale basis, die zich aanvankelijk beperkte tot werkzaamheden aan gebouwen of energieopwekkingsinstallaties, werd via het decreet van 23 december 2022⁴ uitgebreid tot maatregelen om rationeel energieverbruik te bevorderen. De energiescans, de kortingsbonnen op basis van inkomen en de Mijn VerbouwBegeleiding vallen hierdoor ook binnen de scope. Dit doel werd immers ook zo geëxpliciteerd in de memorie van toelichting bij het voormelde decreet. De rechtmatigheid van die verwerking is gebaseerd op artikel 6, lid 1, c) van de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

⁴ Decreet van 23 december 2022 tot wijziging van de wet van 28 december 1964 betreffende de bestrijding van de luchtverontreiniging, het Energiedecreet van 8 mei 2009, het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012 en het decreet van 17 december 2021 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft toewijzingen aan het Energiefonds, wijzigingen betreffende flexibiliteit en energiedelen, de uitbouw van het energiedataplatform en de herziening van de administratieve geldboetes aangaande installatie-eisen, BS 29 december 2022.

Nadere juridische analyse leert dat de VREG terecht de (overbodige) inhoudelijke overlap tussen de decretale basis en de bepalingen in voorliggend ontwerpbesluit aanhaalt. Zowel voor wat betreft de categorieën persoonsgegevens als de verwerkingsverantwoordelijken is er inderdaad inhoudelijke overlap. Aangezien de voormelde decretale basis wordt gebruikt als rechtsgrond is het niet nodig om bepalingen daaruit te herhalen in een besluit. Bovendien is uitbreiding via een besluit van de lijst uit de decretale rechtsgrond juridisch niet mogelijk.

Voor wat betreft de categorieën persoonsgegevens vermeldt het ontwerpbesluit volgende bijkomende gegevens die gerelateerd zijn aan het energieverbruik van de persoon voor wie de tegemoetkoming wordt aangevraagd, die niet in de decretale basis voor het uniek loket (art. 12.6.1 van het Energiedecreet) zijn vermeld:

- de toegangspunten voor elektriciteit waarvoor de persoon namens wie de tegemoetkoming wordt aangevraagd het voorgaande kalenderjaar als titularis geregistreerd stond;
- het elektriciteitsverbruik van het voorafgaande kalenderjaar op het toegangspunt waarvoor de tegemoetkoming wordt aangevraagd;
- de aanwezigheid van een digitale meter op het toegangspunt waarvoor de tegemoetkoming wordt aangevraagd en, als er een digitale meter op het toegangspunt aanwezig is, de datum van de installatie van de digitale meter;
- de aanwezigheid van een decentrale productie-installatie op het toegangspunt waarvoor de tegemoetkoming wordt aangevraagd en, als er een decentrale productie-installatie op het toegangspunt aanwezig is, de datum van de ingebruikname ervan.

Het delen en verwerken van deze gegevens is nodig voor de kortingsbon voor energiezuinige huishoudtoestellen voor de doelgroep klein verbruik. Aangezien Fluvius zelf beschikt over deze gegevens, de maatregel niet inkomensgebonden is en eind 2026 afloopt, werd gekozen om de verantwoordelijkheid voor het gehele proces bij Fluvius te laten. Het gebruik van het inkomensconsultatieplatform voor de behandeling van deze aanvragen is bijgevolg niet nodig. Daarmee is het ook overbodig om deze categorieën gegevens op te lijsten in het ontwerpbesluit. Voorgesteld wordt om deze te schrappen.

Ook de volgende categorieën van persoonsgegevens moeten om dezelfde reden worden geschrapt uit het ontwerpbesluit.

- het EAN-nummer van het toegangspunt;
- het energieprestatiecertificaat.

Het EAN-nummer werd aanvankelijk opgenomen zodat het via het inkomensconsultatieplatform zou kunnen worden doorgegeven aan het energiescanbedrijf om de uitvoering van de energiescan te faciliteren. Het niet beschikken over dit nummer is echter geen noodzakelijke voorwaarde voor de uitvoering van een energiescan, waardoor de schrapping geen operationele gevolgen heeft.

Het gebruik van het energieprestatiecertificaat was voorzien in functie van de uitvoering van de Mijn VerbouwBegeleiding EPC. Gelet op het feit dat het energieprestatiecertificaat niet is opgenomen in de categorieën persoonsgegevens die op basis van de decretale rechtsgrond mogen worden verwerkt, kan deze maatregel pas opstarten als de lijst van persoonsgegevens in de decretale rechtsgrond uitgebreid is. Hiervoor zal een remediërend initiatief worden opgestart.

Aangezien door al deze schrappingen de in het ontwerpbesluit opgenomen lijst samenvalt met die in de decretale bepalingen voor het unieke loket (art. 12.6.1 van het Energiedecreet), volstaat de verwijzing naar de decretale rechtsgrond en kan de lijst in het ontwerpbesluit integraal worden geschrapt.

Wegens onvoldoende IT-capaciteit in de markt werd besloten om de front- en back office van het inkomensconsultatieplatform in een andere technologie te laten ontwikkelen dan het uniek loket voor de Mijn VerbouwPremie. Beide platformen worden echter ondergebracht in één centrale landingspagina, waardoor er in de praktijk, zoals van bij aanvang de betrachting, slechts sprake zal zijn van één uniek loket voor de burger, met artikel 12.6.1 van het energiedecreet van 8 mei 2009 als decretale rechtsgrond. Het voorgestelde inkomensconsultatieplatform moet dan ook gezien worden als een onderdeel van het uniek loket. In het ontwerpbesluit werd dit duidelijker verwoord.

Gelet op de voorgestelde wijzigingen aan het ontwerpbesluit, beperkt de scope van het inkomensconsultatieplatform zich voorlopig tot de volgende maatregelen: de gratis energiescan voor huishoudelijke afnemers op basis van inkomen, de kortingsbonnen voor energiezuinige huishoudtoestellen op basis van inkomen en de Mijn VerbouwBegeleiding basis (artikel 7.9.2/1, 5° van het Energiebesluit). Voor deze laatste maatregel schrappen we ook de in het ontwerp voorziene rol voor het energiehuis als verwerkingsverantwoordelijke, aangezien de huidige decretale rechtsgrond deze rol voor het energiehuis niet toelaat. Het VEKA zal als beheerder van het platform de enige verwerkingsverantwoordelijke zijn belast met de behandeling en de verwerking van de aanvragen.

Voor de maatregelen die voorlopig buiten de scope vallen, wordt volgende aanpak voorgesteld:

- o de kortingsbon klein verbruik blijft tot eind 2026 bij Fluvius;
- o voor de Mijn VerbouwBegeleiding EPC (artikel 7.9.2/1, §1, 6° van het Energiebesluit) wordt de lancering uitgesteld tot een door de minister nader te bepalen datum en wordt eerst een decretale rechtsgrond uitgewerkt;

Overzicht van de rollen bij de aanvraagbehandeling subdoelgroepen per maatregel:

Energiescan	Inkomen	Consultatieplatform en dan via Fluvius toewijzing aan energiescanbedrijf
	LAC	Consultatieplatform en via aanvraagformulier naar Fluvius voor check voorwaarden en dan toewijzing aan energiescanbedrijf
	Prepaid	Consultatieplatform en via aanvraagformulier naar Fluvius voor check voorwaarden en dan toewijzing aan energiescanbedrijf
	OCMW	OCMW en rechtstreeks naar energiescanbedrijf
Kortingsbon	Inkomen - aankoop	Consultatieplatform
	Inkomen - verhuur	Fluvius
	Klein verbruik	Fluvius
MVB	Inkomen - EPC	Consultatieplatform, na regeling decretale rechtsgrond
	Inkomen - Basis	Consultatieplatform en dan met attest naar energiehuis

De VREG merkt op dat er een nieuw artikel 10.1.14 wordt toegevoegd door artikel 11 van het ontwerpbesluit, waarvan §2, vierde lid luidt als volgt: "Het VEKA wordt, conform artikel 13.1.1 van het Energiedecreet, belast met de controle op de taken die uitgevoerd zijn door de elektriciteitsdistributienetbeheerders of hun werkmaatschappij." Deze toezichtsbevoegdheid van het VEKA is te algemeen omschreven en moet worden vervangen door een verwijzing naar specifieke artikelen.

De VREG kan hierin gevolgd worden. De relevante artikelen werden toegevoegd aan artikel 10.1.14, §2, vierde lid.

Artikel 13 van het ontwerpbesluit bepaalt dat de inwerkingtreding van de artikelen 9 tot en met 11 van dit ontwerpbesluit (m.a.w. de bepalingen inzake het online inkomensconsultatieplatform) wordt vastgelegd op een door de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, vast te stellen datum, uiterlijk op 1 juli 2024. Artikel 8 van het ontwerpbesluit kan best ook op hetzelfde moment in werking treden.

De VREG kan hierin gevolgd worden. De inwerkingtreding van de artikelen werd op elkaar afgestemd.

3 WIJZIGINGEN AAN HET ONTWERPBESLUIT

ARTIKEL 1: er wordt een taalkundige aanpassing doorgevoerd om duidelijk te maken dat de termijn van 180 dagen enkel van toepassing is ingeval naast de plaatsing van de digitale meter een aanpassing aan de aansluiting noodzakelijk blijkt of een wijziging of aanpassing van de meterlocatie dient te gebeuren.

ARTIKEL 4 EN 15, 1° EN 4°: Omwille van het feit dat er met betrekking tot de verwerking van aanvragen van de EPC-labelpremie momenteel een ontwerpbesluit het regelgevende proces doormaakt waarbij het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2022 tot oprichting van een uniek loket voor de aanvraag en behandeling van bepaalde woon- en energieprijzen en tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021 wordt gewijzigd zodat het VEKA conform artikel 12.6.1, §2, eerste lid van het Energiedecreet en artikel 5.75/1, §2 van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, belast is met de behandeling en verwerking van de aanvragen in het kader van het unieke loket, dient de inwerkingtreding van de bij het besluit van 16 juni 2023 doorgevoerde aanpassingen van de EPC-labelpremie te worden uitgesteld. De operationalisering van die steunmaatregel vereist immers dat eerst protocollen moeten worden afgesloten tussen het VEKA en meerdere andere overheidsdiensten, wat tijd in beslag neemt. De inschatting is immers dat die protocollen niet tijdig klaar zullen geraken tegen de in de bestaande inwerkingtredingsbepaling voorziene uiterste datum van 1 april 2024 en dat dit zodoende best wordt uitgesteld tot een datum die de minister via ministerieel besluit kan bepalen als het sluiten van de protocollen wordt afgerond.

ARTIKEL 7: In artikel 7.9.2/0/12 van het Energiebesluit worden een aantal aanpassingen gedaan om ervoor te zorgen dat het, na het afschaffen van de PV-premie, zoals aangepast in artikel 3 van het voorliggende besluit, nog steeds mogelijk is om een Mijn VerbouwLening af te sluiten voor de investering in PV-panelen. In dit artikel wordt ook verwezen naar de voorwaarden bij de plaatsing van PV-panelen, die vastgelegd werden in het ministerieel besluit van 23 mei 2022 tot vaststelling van de nadere regels en technische vereisten en de hoogten van de premies, trajectbegeleidingen en collectieve renovatieprojecten, vermeld in artikelen 6.4.1/1/2, 6.4.1/1/3, 6.4.1/1/5, 6.4.1/5/2, 6.4.1/9, 6.4.1/9/1 en 12.3.29 van het Energiebesluit van 19 november 2010.

ARTIKEL 13: In het ingevoerde artikel 10.1.13.§1 wordt verduidelijkt dat de oprichting van het online inkomensconsultatieplatform zich situeert binnen het uniek loket, vermeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 4 februari 2022 tot oprichting van een uniek loket voor de aanvraag en behandeling van bepaalde woon- en energieprijzen en tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het Besluit Vlaamse Codex Wonen van 2021.

Zoals toegelicht in de repliek op het advies van de VREG, volstaan de categorieën persoonsgegevens uit artikel 12.6.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Daarom werd in §2 van hetzelfde artikel de uitgebreidere lijst van persoonsgegevens geschrapt en vervangen door een verwijzing naar de persoonsgegevens vermeld in artikel 12.6.1 van het Energiedecreet.

In hetzelfde artikel wordt de verwijzing naar de Mijn VerbouwBegeleiding EPC (artikel 7.9.2/1, 6°) geschrapt, aangezien hiervoor eerst een decretale rechtsgrond zal worden gecreëerd. Tot slot wordt in §3 de rol van het energiehuis als verwerkingsverantwoordelijke geschrapt.

Naar aanleiding van een opmerking in het advies van de VREG dat de toezichtsbevoegdheid van het VEKA te algemeen omschreven werd, worden de specifieke artikelen opgenomen van de taken van de distributienetbeheerder waarop toezicht uitgeoefend wordt, nl. artikel 6.4.1/4 en 6.4.1/8.

ARTIKEL 15, 2° EN 3°: Wat de verwerking van gegevens in het kader van de Mijn VerbouwBegeleiding EPC betreft, werd vastgesteld dat de categorieën van gegevens die moeten worden verwerkt onvoldoende zijn afgestemd op de in artikel 12.6.1 van het Energiedecreet vermelde categorieën. Dit dient via decretaal initiatief te worden geredieerd, en hierdoor dient de reeds besliste inwerkingtreding van de facetten van de Mijn VerbouwBegeleiding EPC te worden herbekeken. De inwerkingtreding wordt desgevallend uitgesteld tot een nader door de minister vast te stellen datum.

4 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er is ten opzichte van het vorige ontwerp geen budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

B. ESR-TOETS

Er werden geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op de ESR-toets.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er werden geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op het personeel van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er werden geen wijzigingen aangebracht ten opzichte van het vorige ontwerp die een impact hebben op de lokale en provinciale besturen.

5 VERDER TRAJECT

Met betrekking tot dit ontwerpbesluit moet het advies worden ingewonnen bij de Raad van State. Na de definitieve goedkeuring moet het besluit in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

6 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar derde principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de plaatsing van digitale meters, de wijziging van enkele premies, de wijziging van artikel 7.9.2/0/16 en de oprichting van een online platform voor het faciliteren van tegemoetkomingen ter bevordering van het rationeel energiegebruik, het rationeel energiebeheer en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen;

2° de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen de 30 dagen;

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

1. het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de plaatsing van digitale meters, de wijziging van enkele premies, de wijziging van artikel 7.9.2/0/16 en de oprichting van een online platform voor het faciliteren van tegemoetkomingen ter bevordering van het rationeel energiegebruik, het rationeel energiebeheer en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen;
2. Advies Vlaamse Regulator voor de Elektriciteit- en Gasmarkt d.d. 23/10/2023.